

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

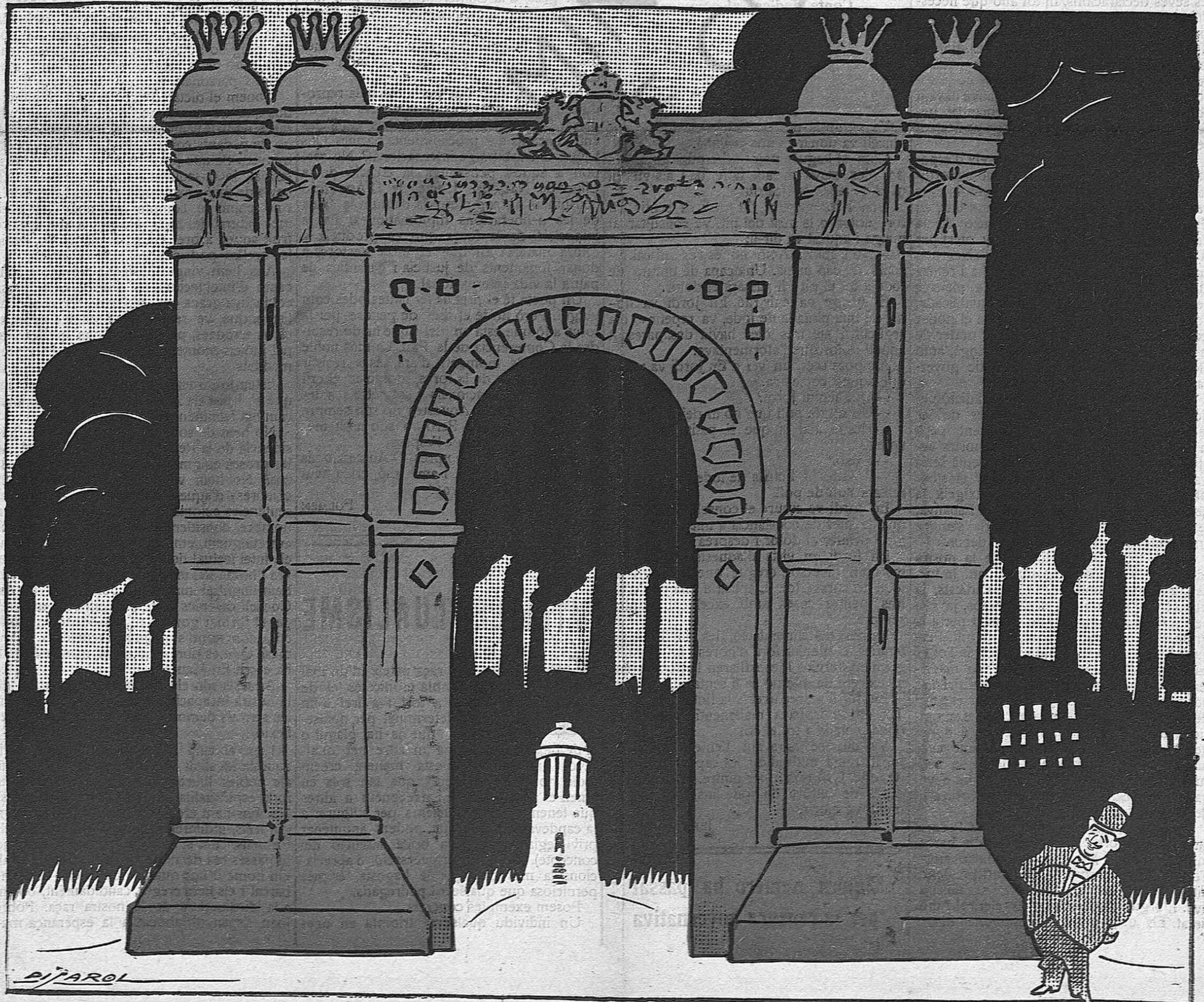
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagost)

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA
TELÈFONO A 4115. — BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Fóra de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50. — ESTRANGER, 2'50

FETA LA PAU

—No sé què esperen, a fer-me passar per dessota de l'Arc de Triomf.

Transformació o catàstrofe

«El vell món està en vies de transformació», ha dit recentment Lloyd George. Heu's aquí una veritat que ni els governants ni la classe patronal poden desconèixer. Els qui volen impedir la transformació, els qui sostenen, amb espantosa ignorància de la situació actual, que «així ho hem trobat i així ho hem de deixar», col·laboren inconscientment, però d'una manera efecacíssima, a la feina d'aquells extremistes il·luminats que, per desconeixement de les realitats humanes, empenyen la societat, no ja cap a la revolució, sinó cap a la catàstrofe.

El lema «renovar-se o morir», és perfectament aplicable a la societat d'avui. Els elements patronals i conservadors, si s'entocudissin a combatre la transformació social, contribuirien decisivament a la catàstrofe. Hi ha moments a la història — i n'és un el moment actual, en què no hi ha res més subversiu que la doctrina conservadora. És més perillosa per a l'ordre social, per exemple, la campanya que fa la jesuítica Gaceta de Catalunya, que la que pogués fer Solidaridad Obrera.

LA CENSURA

l'orgue dels radicals demana insistentment una solidaritat periodística contra el governador, creient-lo manté personalment la coacció contra nosaltres. No; el governador aplica la censura, creguda necessària. Perquè la censura, funció governativa, persistiria després de l'absència del governador tal volta accentuada.

Fem una acció contra el governador, declarant no tindran cabuda en la Premsa, ni les seves declaracions, ni tot allò que necessitès per a la seva política una publicitat, se diu. Feina estèril. El governador transmetria els acords a Madrid i seguiria exigint la revisió dels nostres articles, de les nostres informacions i dels nostres dibuixos. Aleshores? Resta la demanda conminativa davant del govern. Resta, també, la germandat periodística espanyola. Resta la vaga protestant dels periòdics.

Però la Premsa barcelonina careix d'esperit de classe i pateix d'un excés de subordinació davant de les autoritats. Aquests caps de taula, ocupats per totes les autoritats, en els banquets anyals de l'Associació de la Premsa, regats amb el xampany ofert per la direcció dels tramvies, constitueixen una visió simbòlica d'aquest esperit. La Premsa madrilenya arriba, no fa gaire, a la menaça de la suspensió, si la censura inqualificada, no era suprimida. I ho fou. Contra el poder executiu se redreçà, triomfant, el poder de la intel·ligència. El periodista dialogà, amb plena bel·ligerància, amb el polític governant i aquest va cedir.

Es que a Madrid existeix una tradició periodística, governant-se també des de les redaccions, s'objectarà. Efectivament, però la tradició pot improvititzar-se. La nostra actitud d'ara crearia el precedent, i demà seria tradicional lo que avui encara no té efectivitat. Si la Premsa de Barcelona exigeix la desaparició de la censura, per tota Espanya, ressonaria el seu elogi i ja es diria sempre era exemplar en les qüestions de decor.

I fóra terminant la lògica de la nostra actitud. S'és feta, o intentada la pau. Ja tornen a actuar públicament els sindicats, ja frueixen de llibertat els seus presos, ja són permeses les reunions, i no obstant per a la Premsa no hi hagut ni pau, ni indult. Perquè? Per a evitar les indiscrecions? Tot és conegut a Barcelona per la Premsa madrilenya, en plena llibertat. Lo que la Premsa nostra calla, corre exagerat per la ciutat, i devegades, com fa tres dies, les exageracions arriben a Madrid, on s'arriba a donar detalls tràgics d'un fantàstic moviment revolucionari. Quina eficàcia té, doncs, la censura? Cap, en absolut. Ho prova que devegades lo censurat a la tarde, obté autorització de publicitat a l'endemà.

Després, quina por ofereix una Premsa tan conservadora i pusilànim com la barcelonina, on no hi han fulles revolucionàries? Tota la gran Premsa se diu independent i informativa, essent monàrquica i administrativa. L'orgue nacionalista, és clerical i moderat. Els quatre diaris republicans ni un,

fora de La Lucha, sense eficàcia, defensa francament les solucions i les pràctiques sindicalistes. La llibertat d'imprensa mai ha estat tan canalitzada, voluntàriament, com a Barcelona.

Nosaltres ens sumarem a tot moviment defensiu del pensament i del decor periodístic. Però faci's desseguida, perquè aviat semblarà tímida i forçosa protesta, lo que avui seria una defensa airosa i orgullosa.

PARADOX

La tintura de iode

Conte dedicat al senyor Amado

NA vegada En Jordi va fer-se una esgarrinxada al genoll. Un amic va dir-li:

—Això rai: una mica de tintura de iode.

Va comprar-ne una ampolleta i amb un pinzell va donar-li una pintada.

Com si hagués posat oli en un llum. Als dos dies estava tancada la ferida i als vuit ja ni es coneixia la cicatriu.

Una altra vegada, En Jordi va sentir un fort dolor a la post del pit. Va consultar al metge i aquest va dir-li:

—No s'apuri. Això no és res i ni cal recepta de cap mena. Una capa de tintura de iode a tot el pit i li passarà el dolor.

El metge va tenir raó. En Jordi va donar-se una pintada de iode, va repetir al dia següent, i als tres dies havia desaparegut aquell dolor que l'atormentava.

Als pocs dies, un veí d'En Jordi va veure que aquest coixejava.

—Què teniu, Jordi?

—Un ull de poll que no'm deixa viure.

—Home, així sí que si patiu és perquè voleu.

—I això?

—Poseu-s'hi tintura de iode i us desapareixerà l'ull de poll.

En Jordi va creure el consell, i amb uns quants dies de constància a untar-lo va fugir-li primer el dolor i després l'ull de poll.

En Jordi, en vista d'aquests resultats en mals tan diversos, cregué que la tintura de iode ho curava tot. L'aplicà a una pila d'altres petites coses amb excel·lent resultat sempre.

La pèssima alimentació, les viandes adulterades, el menjar fora d'hores i un desarreglament nerviós li espatllaren l'estómac fins a l'extrem de que no se li sentava res bé.

En Jordi va recórrer a la tintura de iode. Tot ell se trobava malament? Doncs una bona pintada a tot el cos.

Va anar-se agravant l'enfermetat i En Jordi vinga multiplicar les capes de tintura de iode. Cap remei per dintre. Capes i més capes de tintura de iode fins que, naturalment, va morir.

JEPH DE JESPU

Aquest número ha passat per la censura governativa

El cas de Fiume

A feta de D'Annunzio, com és anomenada l'expedició a Fiume, resulta, pesi als qui s'entendreixen davant l'heroisme teatral, una malifeta. Aquest acte de força pot dur complicacions gravíssimes, no solament en la situació interior italiana, sinó en el camp internacional. El que fa D'Annunzio, amb els seus actes plens de pose i les seves proclames inflamades, l'abús de les quals les fa ridícules, és burxar el caliu de la guerra, que encara cova sota les cendres. I d'aquí en pot venir una nova espurna que torni a calar foc a Europa.

Nosaltres no ens expliquem que certs partidaris del dret aprovin o disculpin el cop de força del poeta italià. El plet de Fiume és un de tants plets territorials com estan plantejats a la nova Europa. I si els litigants adoptessin els procediments de D'Annunzio, la obra de la Conferència de la Pau s'ensorraria, i veuríem caure l'Europa en una situació anàrquica, per efecte de les guerres parcials i les revolucions que inevitablement esclatarien. Aviat la situació europea esdevindria molt pitjor que abans de l'armistici.

La feta de D'Annunzio ha d'ésser condemnada per dues raons de pes incontestable.

Des del punt de mira interior de la Itàlia, constitueix un pronunciament militar. El poeta, amb una colla de soldats, vol imposar-se al poder civil, és a dir, al Govern i al Parlament. Com ha dit Nitti, es tracta del primer acte de militarisme que s'ha produït a Itàlia.

Des del punt de mira internacional, la feta, o la malifeta, representa un desacatament greu a la Conferència de la Pau, una ofensa a la França, l'Anglaterra i als Estats Units i una provocació a la Iugoeslàvia. Representa, a més, la resurrecció dels vells mètodes de la força, que han dut el món a la catàstrofe.

No hem quedat que per a evitar la reproducció de les matances de la guerra s'ha de deixar la solució dels plets i dels conflictes entre nacions als procediments pacífics i als tribunals d'arbitratge internacional? No respon a aquest pensament la creació de la Lliga de Nacions? L'acte de D'Annunzio constitueix un cop d'espasa damunt la taula de les deliberacions diplomàtiques. És la imposició de la força que es produeix a l'hora mateixa en que el món s'esforça a donar fonaments de justícia i garanties de pau a la vida internacional.

Un poeta té el dret de fer tantes odes com vulgui. Però no té el dret de pendre per la força allò que està en plet i que ha de resoldre la Conferència de la Pau. La més noble heroicitat, als moments d'ara, és a resistir les temptacions de la força, dominar el crit dels egoismes nacionals i sotmetre's a les decisions arbitrals. Aquestes no són sempre absolutament justes. Però ho són molt més que les imposicions de l'espasa.

El camí que ha emprés D'Annunzio és el d'una nova guerra. I amb raó crida avui el proletariat italià: Prou!

FULMEN

INTEL·LECTUALISME

LA nostra raça pateix d'un mal que sembla crònic: és el de elogiar a tort i a dret a un home determinat per qualsevol acte que'n ha plagut o

el de bescantar del tot a un altre per qualsevol nimietat. D'aquesta manera creem ídols, homes preeminents que tan sols en tenen el nom i, també, arreconem a altres que tenen facultats suficients per a figurar a la capdevantera dels que podem anomenar privilegiats (valgui la bona intenció del concepte). Aquesta tergiversació d'apreciacions fa més mal que la llagosta, és més perniciososa que qualsevol pedregada.

Posem exemples concrets. Un individu qualsevol triomfa en unes

oposicions, posem per cas: «Oh, jo ja ho esperava! — exclamem — És un xicot molt llest. Farà carrera». Així engendrem ja aquesta afirmació, sense tindre en compte que pot haver triomfat a conseqüència de les recomanacions o de la sort o de alguna altra circumstància.

Un poeta obté la flor natural en uns «jocs» que's tenen per molt importants: «Quin poeta! — afirmen — Això sí que és sapiguer fer versos!» I potser ha guanyat el premi per la relació que tenia amb el president del jurat.

Un polític arriba a ministre: «Es estrany que ja no li hagin donat més aviat una cartera. Creu que és un home que val molt». I, generalment, la cartera l'ha adquirit mudant de camisa, posant en joc una habilitat asquerosa.

Agafem el diari i veiem un article i si és d'un autor conegut (doncs tenim la costum de mirar, primer, la firma) tot lo que diu ha d'ésser bó. Si és d'un desconegut, ni tan sols el llegim. I pot valguer molt més que el del altre. Així és com, indirectament, es desfà tot exit que podria assolir un principiant.

Un autor teatral escriu un drama: Si al crític d'un periòdic de molta circulació no li xoca i manifesta la seva disconformitat al donar compte del argument de l'obra, ja els llegidors dicten la sentència: Vaia una tonteria que ha escrit!».

Quan de lamentar és tot això! Hauria de desaparèixer del tot aquesta preeminència d'escambell, aquesta intel·lectualitat de *pacotilla* que nosaltres fabriquem amb la nostra imprevisió o la nostra bona fe.

Quants i quants homes hi han, modestos, senzills, humils com el qui més, amb grans mereixements, amb exemplars dots de clarividència, amb privilegiades facultats intel·lectuals, que viuen laborant silenciosament a casa seva sense pretensions, sense exhibicionisme! Aquests són els que el poble hauria d'escollir, ja que els que escalen llocs de altura mitjansant la seva despreocupació i la seva mala fe no van pas per a servir al poble, puig no ho conseguirien d'aquesta manera, sinó per a satisfer egoismes llurs, ambicions personals.

Donem el dictat d'intel·lectuals a individus que no mereixen, moltes voltes, més que el nom de vanitosos, d'exhibicionistes, quan no de pedants consumats. I després ens estranyem de que portin a cap un acte insubstancial, incoseqüent i poc digne. «Qui ho havia de dir? — exclamen — Sembla mentida!» I no tenim en compte que això és la cosa més natural del món. No podia donar altre fruit aquell arbre que ja, al plantar-lo, tenia les orelles podrides.

Així hem vingut desfent el veritable concepte d'intel·lectualitat, donant a la massa col·lectiva grans cullerades de convencionalisme, que ve representat per les apreciacions errònees, per les opinions irreflexives, pel judici momentanis, pels criteris impremeditats.

Estem o no en lo cert? Nosaltres creiem que sí. I per això no estranyem que haguem caminat fatalment cap a la decadència.

No hem de suportar a un Maura a la Presidència de la Reial Acadèmia, al home de les proses enigmàtiques, dels conceptes foscos? No hem vingut repetint les «frases cèlebres» d'aquesta *llumanera* com si fóssim sentències axiomàtiques? No veiem com un nombre considerable d'espanyols (no ens entretinguem, emprò, en analitzar la potència intel·lectual dels tals) venen afirmant que «és l'home de més talent d'Espanya»? No hem tingut al mallorquí per President del Consell diverses voltes, havent-se-li encarregat el formar govern en les situacions difícils, com si no's pogués recórrer a ningú més? Quines obres notables ni sense nota ha escrit En Maura?

Aquests són els símptomes acreditats de la nostra incapacitat craneal. Aquestes són les senyals demostratives de la nostra irreflexió.

I en el curs de la guerra? Hem sentit aquesta idealitat que empeny cap a la lluita als pobles lliures? Ens ha mogut aquesta forta espiritualitat que ha assolit la victòria? No. Ens hem creuat de braços, hem romanguet fets, indiferents, com si més enllà dels Pirineus, com si a l'altra banda del mar no hi passés res de nou, res de trascendental. Un home o uns quants homes ens han embarcat i els hem cregut, còndidament, obeïnt a la idiosincràcia de la nostra raça. Pobre Joan Espanyol, abocat a la esperança ma-

lastruga d'una felicitat que mai arribal
Això és causa del intel·lectualisme que nos-
altres protegim i que, aferrats en la nostra
manera d'ésser, substituïm per aquell altre
que, injustament, cínicament, venim arre-
conant.

FERMÍ PALAU CASELLAS

El sagristà al campanar

Això va passar cap a Calaf (provincia de Lleida)

Enganyant al campaner,
un escolà tafaner
va pujar al campanar,
i an allí es posà a tocar
a bateig!
La pobre majordona...
Figureu-vos quin desfici
amb un noi per d'ú a l'hospici.

El rector hi va pujar
mirant si feia callar
la campana escandalosa
pregonera d'una cosa
lletja,
que convenia ocultar.
Figureu-vos, pobre dona,
mentres tant la majordona!

Ning, ning, nang, renanganó!
Un fill del senyor rectó!
Manca cercar un fadrí
que li vulgui ser padrí
a la criatura.
I quin nom li posaran?
Sigui Jaume, sigui Pere,
sigui Francesc o Maria,
el batejat serà sempre
el noi de la rectoria.

DE PRETÈRITES GESTES

Tributacions ignominioses

LS fets; un accident, una des-
gràcia qualsevol que suc-
ceeix, ens impressionen més
en relació amb la distància
que de nosaltres els separa
que de la magnitud i importància que han
pres. Ens enterem amb tranquil·litat d'una
catàstrofe ocorreguda lluny de nosaltres i
ens afecta profundament una petita desgrà-
cia que ens hi trobem propers, deixant de
banda la particular sensibilitat de cada un i
la seva capacitat emotiva.

Semblantment els fets passats que si són
molt distants difícilment els farem reviuire
plenament de manera que puguin ferir la
imaginació en correspondència amb la im-
portància que tenen.

Aquest fet, tan natural en la constitució
nostra, es un mal i es un bé. Es un aventat-
ge, per quan seria insoportable que tot ens
afectés de la mateixa manera, conforme a la
seva magnitud i no en relació amb la distàn-
cia; però es mal el que, a voluntat, no po-
guem fer retornar en nostra consciència els
fets coneguts que ens plaguessin amb tota
la intensitat d'actualitat i presència. Sabut:
l'habitud per l'estudi i la intel·ligència agu-
ditzen la sensibilitat.

Per aquesta diferència de la percepció i el
sentiment ens passen poc menys que inad-
vertides coses que altrament ens farien cris-
par els nervis d'aversió. Tots sabem les vexa-
cions d'èpoques anteriors per les que ha
passat el poble i que ara les recordem freda-
ment. Coneixem d'aquí Catalunya els dits
mals usos que varen sofrir els nostres avant-
passats, i apenes si en fem cabal en les mol-
tes vegades que és menten. Voleu res més
ignominioses que aquests tributs que allavors
es varen imposar als homes de remença?
Certs moments, ja per intensa reflexió o
força, vegades sense saber com, per intuïció
ràpida i impensada, se'ns fan evidents
aquests cassos de pretèrita injustícia, i alla-
vors es veu, es sent, amb tota cruïsa, l'odi-
osa condició d'aquells pobres pagesos adscrits
a la gleva de la propietat del senyor.

D'aquests tributs que devien satisfer, un,
el conegut per *dret de cuixa*, se'n sol parlar
mig en broma com de una cosa novel·lesca
que mai hagués succeït, i fins n'hi ha molts
que així ho creuen que el tal dret no es més
que una pura faula, segurament per la difi-
cultat de concebir l'existència de tal aberraci-
ó. Certament, que si fossim capassos de
sentir el cas amb tota la intensitat de la seva
realitat odiosa, poques coses ens produïrien
més ràbia i vergonya que la mentada imposi-
ció; poques coses més afrentoses que la
situació de aquells pobres sers quan anaven
a emmaridar-se. Vegem. Són dos joves que
s'han conegut, s'estimen i volen unir ses
vides en la plenitud passional a que l'amor
els crida. Amb tot el desig anhelós de les
ànimes que es volen, esperen el dia de les
esposalles, i aquest, obtingut el corresponent
permís, arriba a la fi; aquells dos sers podran
lliurement entregar-se l'un a l'altre com els
demana l'impuls de llurs cors que frisen,
Acàs sigui una donzella tota pudorosa, deli-
cadament ignocenta, a qui els seus pares
hauran guardat recatadament com únic tresor
en la penúria de sa vida de fadigues. I
realitzada la cerimònia, quan l'amant ha
d'entrar en possessió de sa estimada, i ella
tot el seu pensament està concentrat en ell,
fent-se les hores llargues d'esperar, allavors
els sobta, si és que en els idíl·lics quefers
ho havien pogut oblidar, el moment infame
en que s'ha de fer efectiu el tribut que exi-
geix el feudal d'aquelles terres. I abans que
els braços temblorosos de l'espòs puguin
veneradament copsar el cos de la muller
amorosa, l'horrida urpa del senyor, amb tota
la fredor de repugnant luxúria, farà presa de
la pobre verge que forçadament ha de fer
entrega de les primícies del seu amor atera-
rada de fàstic i vergonya.

I aquella nit, en la més punyidora de les
esperes, l'espòs la passa sol en el tàlem nup-
cial, mentres en un llit d'enviliment es con-
sumia el més ignominios dels ultratges en la
seva companyia volguda.

Aquí Catalunya, aquesta mena de tribut
que havien de satisfer els desgraciats remen-
ces, prengué el nom de *firma d'espòli-for-
cada*, en realitat igual al *dret de cullage*
francès, i *dret de perxada* castellà.

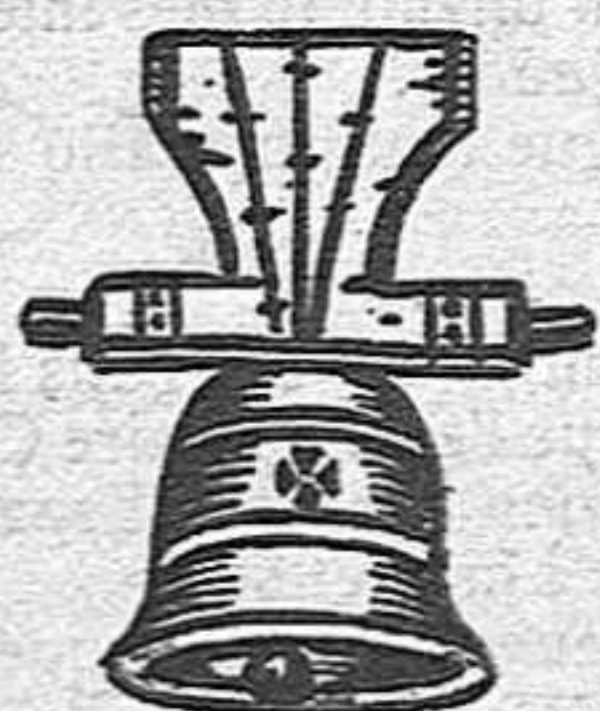
Cinc més eren encara els mals usos cata-
lans, qui més qui menys vexatoris tots mal
sigui a un lleu despunt de dignitat humana,
i sigui el que vulgui l'estat de cultura intel-
lectual considerat en aquella època.

Aquesta situació dels infeliços pagesos de
remença, força oblidada, i que per la seva
relativa llunyania en el passat difícilment ens
figurem, anà concentrant la ira i el odi con-
tra l'opressió que mantenia en l'esclavatge
al baix poble, la víctima de sempre, i les
santes rebel·lions no es feren esperar. I
sortí l'home fort i valent, l'home decidit que
sapigué organitzar als remences i acapdi-
llant-los, moguts tots per l'anhel de redemp-
ció, feren cara als poderosos d'allavors, als
qui vengeren després de lluitar desesperada-
ment i de grans penalitats, conseguint l'abo-
lició dels mals usos. Aquest esperit sindica-
dor va ésser VERNETALAT.

Mes aquest home, valerosament rebel,
que va portar al poble desvalgut a aquelles
magnífiques insurreccions que havien de
deslliurar-lo de un jou inconcebible, no te
pas un petit monument, una modesta pedra
memorativa, ni una plaça o carrer que re-
cordi el seu nom, ben digne de tota lloa i
recordança prescindint de qualsevol altre
consideració.

Va ésser un impulsor; formaren una host
de indisciplinats que atentaren contra el *bon
viure* dels senyors d'aleshores, per a que
ells, la classe indigent, la vida se els fes
menys engoixosa, i això, per a molts, pels
que més podrien fer per a honorar el seu
nom, no es pas gaire recomanable. Mes el
poble hauria de recordar la bella gesta, mal-
grat els quatrecent anys transcorreguts.

LL. PUJOL MASSAGUER

ESCAMPANT LO BO

Talvanne i el Dr. Rameau

De l'obra «El Doctor Rameau» de Jordi Onbet

El doctor Rameau és demòcrata i materia-
lista. Ell no ha trobat en les seves investiga-
cions científiques només que «matèria» i per
lo tant no creu en res més.

Talvanne, és l'home crèdul. Apesar dels
seus estudis i dels seus 50 anys no ha pogut
desfer-se encara de les idees religioses que
sa mare, dona devota, l'inclucà en sa infan-
tesa.

D'aquí venen les discussions dels dos
amics.

I ara escolteu-los que val la pena:
TALVANNE: La característica de l'home
és l'esperit religiós. El ésser humà se sent
dèbil i experimenta de les idees religioses que
en un poder superior que no li és demostrat.

RAMEAU: Si no li és demostrat que li
proba que existeixi?

TALVANNE: L'íntim sentiment que es
troba en tots els habitants de la terra, blancs,
negres, vermells, grocs i que els porta a
adorar a quelcom, o a algú, a Déu, al foc, al
sol, a una serp, o a una pedra...

RAMEAU: Superstició, pobresa d'esperit...

TALVANNE: Sense religió no's pot gover-
nar a l'home...

RAMEAU: Ja ho crec. Per ventura els tres
mòvils de tota concepció religiosa, no són
la por, l'admiració i la gratitud? Per això els
capellans tenen sempre a la boca, l'infern
per a espantar, els miracles per a enlluernar
i la misericòrdia divina per a atreure... Espe-
culacions sobre l'ignorància i la covardia
humanes... Però en el fons de tot això què
hi ha? Xarlatanisme.

A l'arribar aquí En Talvanne ja s'hi empi-
pava.

TALVANNE: Per cego que siguis, no pots
negar que hi ha hagut una força creadora.

RAMEAU: No la nego; però l'analitza i la
trobo en la matèria. Totes les formes orgà-
niques neixen unes de les altres per insensí-
bles modificacions.

TALVANNE: Però hi ha un plan en la
naturalesa. Tens que admetre les causes
finals... Quant existeix, ha sigut fet per a l'us
de l'home per un obrer del cel...

Ara s'hi enfadava En Rameau.

RAMEAU: Si tot lo que existeix ha sigut fet
per a l'us de l'home, a què treu cap els ani-
mals nocius? a què les plantes verinoses? a
què els cataclismes terrestres? a què les en-
fermetats? Ah, si! vas a explicar-me tot això
com un càstic imposat a l'home; vas a expli-
car-me tot lo del Paradís, Adam i Eva, el
pecat original, les bromes teològiques. Però
l'enfermetat és tan antiga com la vida ens
ho prova la paleontologia. Vas a parlar-me de
l'utilitat dels orgues i de la seva adaptació a
un fi, però l'anatomia comparada ens dona
a conèixer un gran nombre d'orgues rudi-
mentaris que són útils per a una espècie i
són inútils per a altres, com per exemple, les
mamelles de l'home i les dents de la ballena.
Anem a veure, i els hermafrodites? De què
serveixen els monstres? Hi ha en la naturalesa
animals que neixen sense cap i que no poden
viure. De què serveix l'haver-los creat? La
veritat és que les forces de la matèria, en
una topada inesperada, donen lloc a innume-
rables formes de les quals només sobreviuen
les que són apropiades d'alguna manera a
les condicions del medi ambient en que es
troben i els quals es desenrotllen i es trans-
formen.

TALVANNE: Oh, sobre aquest punt estem
d'acord. Ma llei és el transformisme, però
això no exclueix l'idea d'un criador...

RAMEAU: Però animal, de què serveix
un criador no estant demostrada sa utilitat?
Es que de totes maneres et fa falta un cria-
dor amb una barba molt llarga i un llamp a
la mà? Estàs frenètic per adorar a algú?
Sempre l'absurda debilitat humana que vol
de qualsevol manera agafar-se a un poder
superior com el naufrag al tros de fusta.
Sempre la mateixa passió d'ésser dominat
pel algú i sobre tot de lliurar-se de tota
responsabilitat. Si Déu no existís, s'hauria
de inventar, no és això? Doncs bé, et vaig a
dir una cosa i és: si el teu Déu existeix, és
un monstre que ens ha criat pel nostre mal

i que s'alegra de les nostres desgràcies. Però,
com que no vull dirigir-li una acusació tan
impia, prefereixo creure únicament amb la
fecunditat de la Matèria.

I empimpat sortia del despatx de Talvanne,
tancant amb fúria la porta...

Foc

Estamos alerta

EN los discursos de apertura de
los Tribunales, pronunciados
este año, hemos leído las mis-
mas sandiecas, como dicen en algunos mí-
tins, y los mismos lugares comunes o verda-
des del lugar común—¡tapa, tapa!—que ya
refutamos el año pasado, y el anterior, y el
otro.

Las mismas tonterías, dichas o repetidas
ahora con peor intención por los señores
Presidente y Fiscal del Supremo que disfru-
tamos o que nos disfrutaban.

Siguen siendo la obsesión de nuestros to-
gados el jurado, la prensa y los delitos so-
ciales.

El jurado quisieran suprimirlo de raíz,
abolir de él hasta el abominable recuerdo.

Contra la prensa continúan solicitando la
ley de difamación, que presentó Maura a
las Cortes, que enterró Costa y que el día
que menos pensemos desenterrarán estos
leguleyos, emparrilladores de herejes.

Para la represión de los delitos sociales
pidió el Fiscal de Madrid policía, guardia
civil, somatenes, dinero para confidencias,
prueba testifical secreta y, por último, juris-
dicción especial.

¡No es nadie ese Fiscal pidiendo!

Pero ya se contentará con un vaso de
agua. Ya se contentará con lo que le den.

El Fiscal y el Presidente del Supremo,
despotricando contra nuestras instituciones y
leyes democráticas—tan ruines y raquificas
de por sí, y tan mergadas por los que las
aplican—nos han hecho reír casi tanto como
el señor Amado

Los que mandan se están embarullando,
se están haciendo un lío con las cuestiones
que la realidad les plantea, y no saben qué
partido tomar. ¡Pobres diablos de cascos
vacíos!

Nada, nada. Por ahí es por donde se va a
Caspe.

Ampliar la esfera de las jurisdicciones es-
peciales, restringir el jurado... ¿Dónde van
ustedes? ¡Buen puñado son dos moscas!
¡Buena carabina es la de Ambrosio!

Hay que hacer pajaritas con la Constitu-
ción.

HA SIGUT REVISAT PER
LA CENSURA GOVERNATIVA.

ANGEL SAMBLANCAT

NO BADI, HOME, NO BADI!

—Però, què'm conta, malviatge?

¡A vostè, un home corrent,
encara a l'hora present
no li han fet cap homenatge?
¡Senyor, quina observació!
¡I admet vostè aquest ultratge?
Un honor que amb profusió
l'han tingut en Xó i en Gó
i tot l'humil paisanatge
de la nostra població?
No!... Això no pot consentir-se!
Ja cal que sens dilació
s'apressuri a redimir-se
d'aquesta preterició,
no justificada amb re,
mostrant al món admirat
que allà on tants han arribat

La mala Administració Municipal

— Quins empedrats més dolents hi ha a Barcelona!...

Demà, diumenge tindrà lloc el ja tradicional Rosari de la Mercè, moixiganga que deuria fer-se a dins de l'església, però que les *sagra-des llibertats*, que a Espanya no més s'apliquen pels carques, permeten que els desvagats xarrrupa-ciris interrompin, al mig del carrer, la vida ciutadana.

I ande el movimiento!

Es a dir, el *movimiento* de caderes de les «damas d'Estropajosa»; perquè el «rodado» s'haurà de aturar per a deixar-les passar.

Llegeixo:

«El gobernador civil ha recibido la visita del marqués de Olerdola».

Què rediantre li aniria a dir el *señorito* Rius i Rius?

Què: ó de competències!... Envegetes del noi maco, hèroi de les processons.

Li devia anar a dir:—Le prevengo a usted que yo tambien soy *amado*.

El diestro Ventoldrà ha sofert una cornada gravíssima.

Tant greu és la ferida, que poiser a aquestes hores ja sigui mort.

Ho sentim, sobre tot perquè es tracta d'ell, *El Català de la Mancha* que va inspirar la magnífica obra a n'En Rusiñol.

Però, tractant-se d'un torero, sempre ens vé als llavis aquella frase de consol:

—Más cornadas da el *jambre!*

Les colles mauristes de Barcelona dedicaren l'altre dia un banquet al diputat Colom.

Amb la discòrdia que regna en les files conservadores, no se'n fii gaire dels àpats d'honor.

El millor dia el faran amb arròç, senyor Colom.

Un diari publica l'estadística anyal dels morts que hi ha hagut a Barcelona:

«Mortalitat de 1918-1919: Tísics, *tants*: malalties nervioses, *tants*...»

I de mort violenta, quants?

La ira de Déu.

De resultes d'un *ciclón*, ocorregut en alta mar, prop de Cayo-Hueso ha anat a fons el vapor espanyol *Valbanera*, ofegant-se tots els passatgers, més de trescents, i tota la tripulació.

Una catàstrofe més per a apuntar a la llista de les venjances divines.

No és veritat, *senyors catòlics?*

En Puig i Cadafalch ha anat a visitar les excavacions de Ampúries.

Suposem que, de passada, haurà rascat una mica la terra.

A veure si troba aquella efusivitat popular perduda... d'ençà de les glòries del sometent.

Mil quatrecents guàrdies civils ha enviat el Govern a Barcelona.

Vaja!...

Quines ganes d'encarir-nos més les mongetes cuites!...

Ha mort, en aquesta ciutat, i a l'edat de setanta quatre anys, el conseqüent republicà radical, doctor Rafael Rodríguez Méndez, ex rector de l'Universitat i ex diputat a Corts.

Fou un metge eminent, un esperit lliberal i una bona persona.

D. E. P.

Un míting anunciat pel partit Republicà Català, en el que havien de parlar els tres espases Alomar, Layret i Domingo, ha sigut sospès per l'autoritat governativa.

Tot això li tindrem d'agrair al *amado*, *pero no querido*.

Però... tant se val.

Així els oradors del míting, el dia que's faci, tindran una cosa, més per dir.

S'encararan amb l'autoritat i li diran: Cuf d'olla.

En Salvador Canals ha sigut proclamat diputat per Jativa.

I tot això, còmodament, tranquilament, en virtut del article 29.

Que és, com si diguéssim, en agraïment del Govern per haver escrit, ara fa poc, dit senyor un llibre contra l'Autonomia de Catalunya.

Bon profit li faci.

Què?...

Ja han llegit la defença del «sometent» i de l'actuació lligaire en la darrera vaga, feta per En Puig i Cadafalch en la sessió magna de la Mancomunitat?...

Està bastant bé, feta amb *trastienda* i picardia, fins amb cert esperit modern, de caaa a les reivindicacions obreres i amb coneixement dels instants europeus...

Però... oi que no'ls ha convençut? A nosaltres tampoc.

Està anunciat per a sortir dintre de poc un *Diario de Espectáculos*.

Ja estem veient que no s'ocuparà més que de la política madrilenya: del Congrés i del Senat. Perquè... volen més espectacles que aquells? I quins espectacles, cavallers!

Imp. La Campana i L'Esquella, Oim, 8.-Barcelona

Bons partits

—Ja ho saps que la meva noia té relacions amb un marquès?...

—Filla!... La meva ha tingut més sort: festeja amb un boter.

també hi arriba vostè. Li sembla bé?... Doncs, coratge!... Per preparar l'homenatge, busca uns quants amics lleals —vostè, que és de bon llinatge, en trobarà a gabadals— i els hi dona la missió d'oferir-li un gran banquet, obrint una subscripció per sufragar la funció. Ningú s'hi suscriurà, és nèt; però vostè tira al dret, i amb la comissió citada busca una fonda afamada, i per un preu moderat contracta un dinà arreglat, amb arròç, carn estofada, pebrots vermells al caliu, oca i xampany Codorniu. Fet això, la comissió reparteix a discreció *tickets* a amics, periodistes,

gent de representació, veïns, botiguers i artistes, i un dia apareix als diaris, entre els reclams dels dentistes i els anuncis funeraris, un *suelto* d'aquest tenor: «Ahí es donà a l'Hotel Tal »un gran banquet en honor »de don Fulano de Qual, »just tribut al patriotisme »d'aquesta glòria local, »model de noble altruisme »i d'esperit lliberal. »Briandaren un herbolari »un fabricant de ciments, »un sabater i un notari, »i al final, els concurrents, »que eren aprop de doscents, »van tributà una ovació »al simpàtic amfitrió, »que amb paraules eloqüents »agrahí la distinció».

Y punto final. Ja està!...

Aquesta consagració, duta a cap amb discreció, tot lo més li costarà tres o quatre mil pessetes, i amb ella aconseguirà no solament fer rabia a tanoques i serpetes, sinó que, a més, darà lloc a que el seu nom brilli amb foc propi, intens i fulgurant, i a despertà gelosies que, donat l'ambient regnant, a lo menos duraran, tirant curt, dos o tres dies.

C. GUMA

S'ha prohibit un projectat i merescudíssim homenatge als nacionalistes indultats que han sortit de la presó.

I visca la llibertat!

Està vist que els homenatges no poden fer-se més que en el *Teatro de Novedades* . . .

Veig un anunci de càl Bisbe:

«El próximo domingo se administrará el sacramento de la confirmación...»

Res, deixem-ho córrer. Ja s'ho faran.

Confirmación?... Bé prou que ens confirmen el Govern i l'Ajuntament i els amos de casa!...

Celebrem aqueix projecte d'un ministre espanyol, segons el qual tindran dret a votar totes les dones de vintitres anys per munt.

Uva, nois!...

Ara sí que donarà gust ésser interventor.

Sobre tot si les electores són guapes i es deixen intervenir.

Gran festa a Masnou, en honor d'En Prat de la Riba.

Molts discursos, àpats, funcions i actes solemnials.

Però... no cal dir-ho, lo més interessant foren els pets de *Segadors*.

Que n'hi hagué tants, que allò semblava una traca.

S'ha desmentit la nova segons la qual se donava per cert que l'ex emperaire Carles i la seva dona Zita vindrien a viure a Espanya.

Naturalment; i han fet bé.

Com que deuen sapiguer que a Espanya... «no s'hi pot viure».